

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติและความรอบคอบ เพื่อให้เกิดสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี สภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน หน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน องค์กรชุมชน สถานศึกษา ประชาชนโดยทั่วไป ได้เริ่มน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ดำเนินธุรกิจพัฒนาอาชีพและดำเนินชีวิตกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กรในทุกระดับโดยคำนึงถึง ๓ หลักการได้แก่ ๑) ความพอประมาณ กับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อมตามความเป็นจริง ๒) ความมีเหตุมีผลบนพื้นฐานความถูกต้อง และ ๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตที่ต้องประสพกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตลอดเวลา และการที่คิด พูด ทำ อย่างพอเพียงได้นั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ต่างๆ อย่างถูกหลักวิชาการ ด้วยความรอบรู้ รอบคอบและระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจและการดำเนินชีวิตหากปฏิบัติได้เช่นนี้การดำเนินชีวิตก็จะพบความสุขทั้งในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคมโดยรวม (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสรารุช, ๒๕๕๔, หน้า ๗ - ๑๑)

การจัดการศึกษานั้นมีปรัชญานำทางอยู่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคือต้องการให้คนเป็นคนเก่ง คนดีและใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาลโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐, คำนำ) ซึ่งในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุล และยั่งยืนโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการขับเคลื่อน คือให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการ การสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑, หน้า ๒) ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๕, หน้า ๑๖ - ๑๘) ก็ได้กำหนดกลยุทธ์และโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง มีความสอดคล้องกันเพื่อพัฒนากิจการและภารกิจทางการศึกษาที่ได้รับผิดชอบเพื่อให้เกิดคุณภาพ โดยการบูรณาการเข้ากับภารกิจงานนโยบาย งานประจำและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษาไป พร้อมๆ กัน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเท่าทันกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ นำไปสู่ความพอเพียง ความสมดุล ความสามารถในการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของบุคคล ชุมชน สังคม และการเตรียมพร้อมรับต่อผลกระทบต่างๆ ของยุคโลกาภิวัตน์ที่จะตามมา ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้ ประโยชน์สูงสุดจากแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปรับตัว การดำเนินชีวิต ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง เป็นโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นปีที่ ๑๒ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖) โดยใช้หลักสูตร สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการอุตสาหกรรม และการทำสวน นักเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนในภาคตะวันออก บิดา มารดาผู้ปกครองขาดความรู้ และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแล บุตรหลานที่มีความจำเป็นพิเศษเหล่านี้ เพราะต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงชีพ นักเรียนจึงเป็นเด็กที่พักอาศัยในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนที่มีทั้งเด็กอยู่ประจำและไป - กลับ มีนักเรียนจำนวน ๔๑๙ คน ข้าราชการครู จำนวน ๑๙ คน ผู้บริหาร จำนวน ๔ คน ในการพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนเหล่านี้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีครู และนักวิชาการการศึกษาพิเศษให้การช่วยเหลือตั้งแต่ระยะ แรกเริ่ม กิจกรรมการเรียนการสอนจัดเป็นกระบวนการและขั้นตอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (Individualized Education Program : IEP) และมุ่งเน้นการเตรียมอาชีพเพื่อทักษะการ ดำรงชีวิตในชุมชน และสังคมหลังสำเร็จการศึกษา โรงเรียนก็มีหลักการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน เช่นเดียวกับสถานศึกษาทั่วไป คือ ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตในชุมชนอย่างมี ความสุขเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่กล่าวว่า ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขแบบพอเพียงนั้นบุคคลควรมีเหตุผล หลักความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี โดยที่บุคคลจะต้องรอบรู้ ด้านวิชาการและด้านจริยธรรมไปพร้อมกัน (มูลนิธิ ยุวศิวธิคุณ, ๒๕๕๖ หน้า ๑) โดยทั้งนี้มีแนวปฏิบัติของบุคคลและการปฏิบัติงานขององค์กรสอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสามห่วงสองเงื่อนไข ประกอบด้วย ห่วงที่ ๑ คือ หลักความมี เหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณา จากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ห่วงที่ ๒ คือ หลักความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียน

ตนเองไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ หัวข้อที่ ๓ คือ หลักการมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ส่วน ๒ เงื่อนไข คือเงื่อนไขที่ ๑ คือเงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและด้วยความระมัดระวังในการกระทำและเงื่อนไขที่ ๒ คือ เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ความอดทนอดกลั้น การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ดังนั้นเป้าหมายของการศึกษาคือผู้ที่ได้รับการศึกษาจะต้องสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาต่างๆทั้งในเมืองและชนบท จึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การเรียนการสอนมากขึ้น (แสบ แหวนวงศ์, ๒๕๕๖, หน้า ๓๓-๓๕) และยังไม่สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ประกอบกับผลการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจาก คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังขาดความตระหนักรู้ และความเข้าใจในการบูรณาการหลักปรัชญาดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา ดังเห็นได้จากผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีความเข้าใจในปรัชญานี้เพียง ร้อยละ ๔๗.๓๖ ของครูทั้งหมด นอกจากนั้นโรงเรียนยังไม่เคยมีรูปแบบที่ชัดเจน ตลอดจนคู่มือในการปฏิบัติงานที่จะส่งผลที่แท้จริงที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรมตามกำหนด

ในการจัดหน่วยการเรียนรู้สถานศึกษาสามารถบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ๓ หัวข้อ ๒ เงื่อนไขดังกล่าวเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างเสริมคุณธรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนข้อมูลสารสนเทศ ควรมีทิศทางที่แน่นอน ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาความสามารถของเด็กในเรื่องที่เกี่ยวกับสารสนเทศจนถึงขั้นของการมีทักษะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย (สุชาติดา นันทะไชย, ๒๕๔๙, หน้า ๓๖) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสร้างแรงจูงใจในระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้บุคลากรปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จและขยายแนวทางการบริหารและจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กว้างขวางและครอบคลุมมิติต่างๆ มากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๐, หน้า ๕๐-๕๑)

จากข้อมูลความเหมาะสมของการนำหลักปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สถานศึกษาประเภทต่างๆ นำมาใช้แล้วประสบความสำเร็จ และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการสถานศึกษาเฉพาะความพิการที่ประสงค์ทดลองใช้ บูรณาการหลักการที่มีคุณค่าดังกล่าวมาทดลองใช้กับสถานศึกษาในรูปแบบพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อศึกษาองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำองค์ประกอบสำคัญเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลที่คาดหวัง แล้วทำการประเมินตามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ พร้อมทั้งการจัดทำคู่มือในการใช้รูปแบบเพื่อการเผยแพร่แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังสนับสนุนให้สถานศึกษาต่างๆ นำแนวคิดนี้สู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จาก การมีรูปแบบการขับเคลื่อนปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างชัดเจน ในนโยบายระดับชาติไปสู่นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระดับปฏิบัติการในสถานศึกษา ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครู/อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อการทำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผ่านการจัดการศึกษา ๓ รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ถวัลย์ มาศจรัส , ๒๕๕๐ , หน้า ๑๘) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๒๕) ยังได้ออกเอกสารแสดงขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการในสถานศึกษาออกเผยแพร่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และส่งผลให้เกิดการศึกษาวิจัยจำนวนมาก เกี่ยวกับผลการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลการศึกษาเรื่อง ความเหมาะสมของการใช้หลักการนี้ พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมและรายด้าน ในระดับมาก ดังที่ รัชดา ทองสุข (๒๕๕๒, หน้า ๑๖๓-๑๖๕) ได้ศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และเขต ๒ พบว่าผู้บริหารมีการรับรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก เรียงจากความมีเหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันในตัว และผลการเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต ๑ และเขต ๒ ระหว่างสถานศึกษาทั่วไปกับสถานศึกษาแกนนำโดยรวม และรายด้านทุกด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับชัยอนันต์ หาญจิต (๒๕๕๕, หน้า ๑๘๘) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสมกับการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียน ทั้งบนเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกแนวทาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ตลอดจนการบริหารสถานศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียนในทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ .๐๑ และ ขวลิต จันทรศรี (๒๕๕๕, หน้า ๑๖๕ - ๑๖๗) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน ได้แก่

การเตรียมความพร้อมบุคลากร การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการวางแผน และการนำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนา และผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ พบว่าการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสรุปได้ว่า ในการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมเกือบทุกประเภทสถานศึกษา นอกจากนี้การวิจัยดังกล่าว ยังได้เสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพต่อการดำเนินการไว้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้เรื่องแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวคิดสู่การปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน อย่างจริงจัง

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง จึงเห็นความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อส่งเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ปัญหาการวิจัย

๑. องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีอะไรบ้าง

๒. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นอย่างไร

๓. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๓. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้มีรูปแบบการจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการสร้างและตรวจสอบครบถ้วน ตามหลักการศึกษาวิจัย

๓. โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ทราบผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๑.๑ การสังเคราะห์องค์ประกอบและรายการ การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการศึกษาเอกสาร

๑.๑.๑ ขอบเขตเนื้อหา คือ การสังเคราะห์องค์ประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยการศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Synthesis) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย

๑.๑.๒ แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลหลักประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่สถานศึกษาพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงระบบและแบบวิเคราะห์ระบบ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารรายงาน บทความจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้ได้กรอบความคิดและข้อมูลเบื้องต้นของการวิจัย

๑.๑.๓ ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์กรประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๑.๒ การสังเคราะห์องค์ประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

๑.๒.๑ ขอบเขตของเนื้อหา คือ องค์กรประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เป็นผลมาจากชั้นย่อยที่ ๑.๑ และนำมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

๑.๒.๒ แหล่งข้อมูล คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน ๕ คน แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประกอบด้วย

๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒ คน

๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเป็นต้นแบบการจัดการกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือได้รับวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน ๓ คน

๒.๓ ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์กรประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒. การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒.๑ การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและรายการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในขั้นตอนที่ ๑ มายกร่าง

๒.๒ การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) ดังนี้

๒.๒.๑ ขอบเขตของเนื้อหา คือ มุ่งตรวจสอบความเหมาะสม (Propriety) และตรวจสอบความเป็นไปได้ (Feasibility) ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อ

การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยองสังกัด
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒.๒.๒ แหล่งข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๙ คน แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้มาโดยใช้
วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นผู้บริหารในระดับ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน ๒ คน

๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงซึ่งเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒ คน

๓) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบการจัดกิจกรรมตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือได้รับวิทยฐานะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน

๒.๒.๓ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร
จัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
ระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒.๓ การสร้างคู่มือดำเนินงานการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อ
การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยอง
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษผู้วิจัยนำการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อ
การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยองสังกัด
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับประยุกต์สร้างเป็น
คู่มือดำเนินงานการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๒.๔ การประเมินคู่มือดำเนินงานการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการ
เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยอง
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำคู่มือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญให้ประเมินความเหมาะสม
(Propriety) โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

๒.๔.๑ ขอบเขตของเนื้อหา คือ มุ่งประเมินคู่มือดำเนินงานการบริหารจัดการ
สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยอง
ปัญญาคุณ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสอบถามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ

๒.๔.๒ แหล่งข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน มีวิธีการคัดเลือกโดยวิธีเลือกแบบ
เฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบ
การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่
ผู้วิจัยคัดเลือกมาจากทั้ง ๓ กลุ่ม จำนวน ๕ คน

๒.๔.๓ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมของคู่มือดำเนินงานการบริหารจัด
การสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน
ระยองปัญญาคุณ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๓. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๓.๑. ขอบเขตของเนื้อหา คือ เนื้อหา ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

๓.๒ แหล่งข้อมูล คือ กลุ่มครูผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ แห่ง ประกอบด้วย ครูวิชาการโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ คน ครูที่รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ คน และครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ คน รวมทั้งสิ้น ๕๗ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

๓.๓ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. รูปแบบ หมายถึง ชุดขององค์ประกอบ ที่มีองค์ประกอบย่อยและรายการรวมถึงกิจกรรมเพื่ออธิบายวิธีการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษาและนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนอันจะส่งผลให้สถานศึกษาและนักเรียนประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการดำรงชีวิตและมีความสุขอย่างยั่งยืน

๒. การบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน สั่งการ มอบหมายงาน ประสานงาน เป็นที่ปรึกษา รวมถึง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนบรรลุผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง

๓. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กรอบความคิดแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียนและชุมชนในทุกระดับ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลายในการดำเนินชีวิตกับทุกคน ทุกอาชีพและทุกสถานการณ์ เป็นการชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน การอยู่ร่วมกันในสถานศึกษาโดยจะเน้นการกระทำที่พอประมาณบนพื้นฐานของความมีเหตุมีผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานและเงื่อนไขของการมีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ โดยจะทำให้เกิดการพัฒนาดน พัฒนางานและผลของการพัฒนาที่สมดุลและพร้อมรับการ

เปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเสมอ

๔. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุดขององค์ประกอบ ที่มีองค์ประกอบย่อยและรายการรวมถึงกิจกรรม เพื่ออธิบายวิธีการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษาและนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน อันจะส่งผลให้สถานศึกษาและนักเรียนประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการดำรงชีวิตและมีความสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้บริหารใช้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนและกระบวนการตลอดจนมีรายละเอียดที่ชัดเจนอันเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นที่ยอมรับร่วมกันในกลุ่มบุคคลที่จะร่วมกันพัฒนา โดยจะต้องมีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ซึ่งหมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อจัดการกระทำกับปัจจัยทางการบริหาร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรที่ต้องบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างดีและบรรลุผลตรงตามเป้าหมาย

๒) ด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งหมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้เกิดผลที่คุ้มค่าในทางปฏิบัติจริงอันประกอบด้วยแนวทาง การลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ และการปรับตัว ตลอดจนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน เช่น กระบวนการบริหารจัดการศึกษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผล มีรายละเอียดที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติการได้จริงจนนำไปสู่ผลผลิตที่ต้องการได้

๓) ด้านผลผลิต (Outputs) ซึ่งหมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่ปัจจัยที่ป้อนเข้าได้ผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมใดๆ แล้วเกิดการแปรสภาพออกมาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพโดยสามารถตรวจวัดได้โดยการใช้เครื่องมือประเมินในหลากหลายลักษณะมาดำเนินการ

๕. การบริหารจัดการแบบร่วมทำ หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ผ่านการจัดกิจกรรมตามขอบข่ายภารกิจของงานทั้ง ๔ งานประกอบด้วย

๑) งานวิชาการ คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น โดยผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตลอดจนการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและกระบวนการนิเทศติดตามภายในสถานศึกษา

๒) งานงบประมาณ คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ และการนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างเป็นระบบ

๓) งานบริหารงานบุคคล คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การสนับสนุนให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เกิดความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

๔) งานบริหารทั่วไป คือ การดำเนินการในการวางแผนและออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูลข่าวสาร มีการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา มีการประสานงานร่วมกับชุมชน และท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. การกำหนดนโยบายร่วมใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

๑) กำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษา คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนงาน โครงการร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษาและรับฟังข้อเสนอแนะวิเคราะห์ วิพากษ์ เสนอความต้องการของบุคคล กลุ่มบุคคลทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจ การประสานนโยบายกับหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดทำแผนงาน โครงการประจำปีการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างเป็นกระบวนการและเห็นชอบร่วมกันในอันที่จะสร้างคุณประโยชน์และสร้างสรรค์

๒) การจัดกิจกรรมตามนโยบายของสถานศึกษา ที่นำไปเป็นหลักในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นกระบวนการ การให้คำปรึกษา การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบการประเมินผลงานและการนำผลการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สถานศึกษาเกิดความก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานของรัฐและเอกชนในท้องถิ่นให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๗. การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาครู นักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการพัฒนาในเรื่อง

๑) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการเชื่อมรายวิชาเข้าหากันในชั้นเดียวกัน มีลักษณะของการบูรณาการรายวิชา บูรณาการการเรียนการสอน บูรณาการทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน บูรณาการสื่อเทคโนโลยีบูรณาการการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน การเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา ร่วมกันของผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) วิธีการจัดการเรียนรู้ของครู เน้นการนำนักเรียนมาเรียนรวมกัน การให้ผู้สอนสอนร่วมกัน ซึ่งการดำเนินการจะสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพการกับใช้ชีวิตจริงของนักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นตัวตั้ง และจะเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงาน สร้างชิ้นงาน สาธิต และแสดงผลงานมีการประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนลักษณะบูรณาการใน ๓ ด้าน คือ

ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติไปพร้อมกัน และเน้นให้มีการประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบด้านทั้งครู นักเรียน เพื่อนนักเรียน และผู้ปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยตลอดปีการศึกษา

๘. การจัดการเรียนรู้คู่คุณธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งคนมีความสุข โดย ๑) การสร้างองค์ความรู้ และทักษะผู้เรียน ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และบริบทของท้องถิ่น โดยการบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เกิดองค์ความรู้ ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น ทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงการจัดกิจกรรม การเข้าค่ายนักเรียน กิจกรรมโครงการและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน มีการจัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลการแสดงผลงานและร่วมประเมินผลผู้เรียน ๒) การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดีและมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสม มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การชื่นชม ยกย่องนักเรียนอาสาสมัครในโครงการ มีการแนะนำนักเรียนที่เป็นระบบ มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ให้มีการตั้งชุมนุม ชมรมต่างๆ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม และการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้นักเรียนรวมถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสอดคล้องกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวดำเนินการ

๙. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดลอมในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการให้โรงเรียนมีลักษณะน่าดู น่าอยู่ น่าเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกัน มีความรู้สึกอบอุ่นอยากมาโรงเรียนโดย

๑) การจัดบรรยากาศทางกายภาพ คือมีความสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่นสวยงามด้วยร่มเงาของธรรมชาติและการดูแลอาคารเรียนและอาคารประกอบสะอาดเป็นระเบียบและสวยงาม ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพิเศษ พร้อมวัสดุ อุปกรณ์เป็นปัจจุบันทันสมัย สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารมีความร่มรื่นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีสนามที่พักผ่อน สนามเด็กเล่นที่มีความปลอดภัยเป็นมิตรกับธรรมชาติ มีแหล่งเรียนรู้ที่ดี

๒) การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี คือ มีสัมพันธภาพที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการอยู่ร่วมกันโรงเรียนเป็นศูนย์รวมบริการชุมชน ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วม มีการสร้างเครือข่าย ร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดแผนระดมทรัพยากร ร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนโดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้อย่างสอดคล้องกลมกลืนจนเกิดผลสำเร็จในการพัฒนาอย่างชัดเจน และได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ให้ความสนับสนุนการดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

๑๐. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๔ คน

๑๑. ครู หมายถึง กลุ่มครูผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ แห่ง ประกอบด้วย ครูวิชาการโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูที่รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเฉพาะความพิการที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

๑๒. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ศึกษาในโรงเรียนระยองปัญญานุกูล ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

๑๓. โรงเรียนระยองปัญญานุกูล หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ จนถึงชั้นปีที่ ๑๒ (มัธยมศึกษาปีที่ ๖) ทั้งแบบประจำ และไป-กลับ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ ๒๑๐๐๐